

N:o 143.

Af herr **A. Brodin**, om beviljande af ett extra anslag å 15,000 kronor till resestipendier åt personer, som egnat sig åt handelsverksamhet.

Under förliden riksdag framstälde undertecknad motion om att Riksdagen måtte bevilja medel till resestipendium för unge män, som egnat sig åt handel och önskade att i aflägsnare länder vidare utbilda sig i yrket. Öfver denna min motion, som behandlades i statsutskottet tillsammans med en motion af herr Stjernspetz i Första Kammaren med samma allmänna syftemål, yttrar statsutskottet i sitt utlåtande:

»Denna motion går till sitt allmänna syfte ut på detsamma som herr Stjernspetz', men angifver ett visst bestämdt sätt för åstadkommande af den förmedling, som ansetts erforderlig för vår exports befrämjande. I brist af tillräcklig utredning i detta hänseende finner emellertid utskottet sig icke ega anledning att förordna anslag särskildt och uttryckligen till resestipendier, på sätt herr Brodin föreslagit.»

Utskottet hemställer därför, »att Riksdagen med anledning af de i förevarande ämne väckta motionerna må anvisa för 1888 ett extra anslag af 20,000 kronor, att af Kongl. Maj:t användas för att, åt alster af svensk industri och svenska näringar, bereda afsättning i främmande länder.»

Detta statsutskottets förslag godkändes af Riksdagen. Kongl. Maj:t har, efter hvad känt blifvit, användt af detta anslag till anstäl-

lande af en agent i Tyskland och den största andelen har användts till utsändandet af en agent till Ostindien och Australien.

Med anledning af statsutskottets ofvannämnda yttrande i sitt utlåtande till senaste riksdag, att det, i brist af tillräcklig utredning, icke kunde förorda anslag på sätt jag föreslagit, så skall jag söka närmare utveckla skälet för min motions afgifvande.

I närbelägna europeiska länder, såsom Danmark, Tyskland, England, Frankrike och Belgien, torde icke finnas brist å lämpliga personer som kunna och vilja åtaga sig agenturen för svenska tillverkningar, då dessa länders språk ingå i den allmänna skolbildningen, hvarförutom många svenskar finnas bosatta derstädes. För en af våra största exportartiklar, nemligen trävaror, är antagligen just den omständigheten, att det är för stort antal agenter, som utbjuda våra varor i sagda länder, och deraf uppkommande konkurrens, en stor orsak till att prisen å trävaror stått så lågt under senaste åren. Dessa agents hufvudsyfte är naturligtvis att, med minsta möjliga besvär, komma i besittning af sin provision och för att lättast nå detta mål söka de på alla möjliga sätt påverka de svenska säljarne att nedsätta sina fordringar. Följden af detta förfarande blifver, att i många fall torde det vara agenten, som tager den största förtjensten på affären, då deremot tillverkaren, som i många fall är nödsakad att sälja, får taga förlusten. För några exportartiklar såsom fisk, lefvande boskap och smör, som fordra särskild tillsyn och vård samt nödvändigt måste fortast möjligt realiseras efter framkomsten, torde vara skäl anställa särskilda agenter, men för våra öfriga exportartiklars afsättning i dessa länder torde ej vara behöfligt för staten att göra uppoffringar i sagda syfte. Hvad här anförts angående försäljningen i Danmark, Tyskland, Frankrike, England och Belgien torde äfven hafva sin tillämpning på dessa länders kolonier och der engelska, tyska eller franska språken talas.

Annorledes är förhållandet, der ej nyssnämnda språk äro de gängse, såsom i Spanien, Italien, Turkiet, större delen af Afrika och hela sydamerikanska kontinenten. Särskildt vill jag fästa uppmärksamheten på Sydamerika, der nästan uteslutande spanska och portugisiska språken äro de allmänna. Der liggande länder äro äfven stadda i en rask utveckling och är det antagligt, att detta förhållande äfven framdeles kommer att fortfara. Argentinska republiken är särskildt anmärkningsvärd i detta hänseende och till bevis derpå må anföras, att den europeiska emigrantströmmen till stor del dragit sig deråt. Sålunda har under sist förflutna år cirka 100,000 invandrare dit anländt från

Europa. Det har äfven visat sig möjligt att derstädes afsätta flera svenska produkter, men svårigheten ligger uti att erhålla lämpliga agenter, som ej sjelfva taga hela den vinst, som kan uppstå.

Nutidens kraf synes vara, att producenten söker komma i så nära beröring med konsumenten som möjligt och böra vi i detta hänseende taga lärdom af tyskarne och deras sätt att gå till väga, då deras skicklighet i konsten att sälja torde vara den förnämsta orsaken, hvarför deras exporthandel uppblomstrat.

Hvar och en, som en längre tid drifvit någon affär, har alltid erfarit, huru konsekvent och energiskt tyska handelsresande utbildas. De börja mycket unga och äro i allmänhet ej fullt mäktiga landets språk vid sitt första uppträdande, men snart nog äro de fullt hemmastadda i så väl språk som tull- och lagstiftningsförhållanden, folkets vanor och behof. De äro äfven mycket ihärdiga och uppvakta årligen dem, som kunna vara i behof af deras varor, och lyckas i de flesta fall komma i affärsförbindelse. Handelsresande blifva på detta sätt personligen bekanta med de allra flesta affärsmän i hela landet, med hvilka de kunna göra affärer och hvilkas solidité, karakter m. m. de under en följd af år få tillfälle lära känna. Sedan handelsresanden sålunda under många år utbildat sig, etablerar han ofta egen affär, hvilken på grund af den stora erfarenhet, som förefinnes, måste blifva framgångsrik och inbringande.

Då vi svenskar ej, såsom tyskarne, hafva nämnbart direkta affärsförbindelser med aflägsnare länder eller derstädes finnas etablerade svenska handelshus, hvarigenom unge män, som egna sig åt handel, kunna erhålla platser, så har jag trott, att statens biträde vore nödigt för att göra det möjligt för dylika unge män utresa till sådana länder för att utbilda sig.

I min här ofvan åberopade motion hade jag förslagsvis framställt, att resestipendiet första året skulle utgå med 3,000 kronor, andra med 2,000 och tredje året med 1,000 kronor. Detta höga belopp de första åren med hänsyn till den ganska dyra utresan och omöjligheten att på nämnvärdt sätt erhålla någon inkomst, förr än språk och andra förhållanden blifva tillräckligt kända, hvartill antagligen åtgå 2 à 3 år.

Det föreslagna sättet, att förslag å personer, som borde erhålla stipendium, skulle uppsättas af handels- och sjöfartsnämnderna i de stora städerna, härrör deraf, att lämpligaste personer från olika delar af landet derigenom komme på förslag. Detta skulle hafva den fördelen med sig, att de personer, som komme på förslag, voro personligen kände, om de i en framtid kunde etablera en egen affär, med

köpmän och fabrikanter. Skulle deremot en högre stående myndighet utdela dessa stipendier på grund af befintliga betyg, så är ej sagdt, att de lämpligaste personerna erhöilo stipendierna, ty vackra betyg äro ej alltid bevis på den största duglighet.

Att utsända reseagenter för att besöka flera länder och på samma gång inleda handelsförbindelser och studera afsättningsorter kan väl vara bra, men torde kostnaderna derfor blifva större än motsvarande fördelar. Sålunda torde en fullt lämplig person blifva ganska dyrbar, hvarförutom antagligen de flesta förbindelser, som på så sätt kunna inledas, blefvo i form af consignationer till utländska handelshus. De industri-idkare, som försökt dylika affärer, torde i regel icke hafva skördat några fördelar derå.

Min motion afser deremot, att unge män bereddes möjlighet att utresa och fortfarande uppehålla sig i det land, de bestämt för sin framtida verksamhet, under förutsättning, att de kunna framdeles etablera egen affär och derigenom verka för afsättning af svenska produkter.

Under åberopande af här ofvan anförda skäl och den motivering, som finnes anford i min vid senaste riksdag under n:o 56 väckta motion, tager jag mig sålunda friheten att vördsamt förnya denna min motion och föreslå,

att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 15,000 kronor att utgå 1889 till 5 resestipendier för unge män, som egnat sig åt handel och hvilka i aflägsnare länder önska vidare utbilda sig i yrket.

Stockholm den 28 januari 1888.

A. Brodin.
